

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, професора
Кадемії Майї Юхимівни на дисертацію Литвина Віталія Андрійовича
*“Формування інформаційної культури майбутніх архітекторів у професійній
підготовці вищого навчального закладу”*,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі
спеціальності 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти

Актуальність дослідження. В умовах масового використання в усіх сферах суспільного життя інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в Україні посилюються вимоги до підготовки з інформатики студентів ВНЗ, зокрема до вміння застосовувати новітні технології для вирішення професійних завдань. Інформатизація освіти спрямована на розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчально-виховного процесу, впровадження комп'ютерно орієнтованих методів навчання. Водночас, незважаючи на вагомий напруження українських і зарубіжних науковців, у нас недостатньо психолого-педагогічних досліджень, де застосування ІКТ розглядається як цілеспрямований процес модернізації професійної освіти та підвищення інформаційної культури фахівців.

Діяльність у багатьох галузях нині передбачає широке використання засобів ІКТ, які завдяки автоматизації інформаційно-технологічних процесів суттєво підвищують продуктивність праці, подекуди принципово її змінюючи. Зокрема, професійну компетентність архітекторів складно уявити без навичок використання професійно орієнтованого програмного забезпечення, засобів зв'язку, банків даних нормативної, технологічної, прогностичної та економічної інформації. Тому, безперечно, підготовка майбутніх архітекторів у ВНЗ має відбуватися в інформаційному освітньому середовищі, зорієнтованому на формування в майбутніх фахівців професійно важливих якостей, зокрема інформаційної культури. Таким чином, тема, яку обрав В. А. Литвин для дослідження, є актуальною, важливою для теорії і методики професійної освіти. Вона органічно пов'язана із завданнями інформатизації вищої освіти в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і наукова новизна. Дисертаційна робота В. А. Литвина присвячена дослідженню проблем підготовки фахівців архітектурного профілю у вищих навчальних закладах, визначенню особливостей, тенденцій і принципів формування інформаційної культури архітекторів, теоретичному обґрунтуванню педагогічних умов такої підготовки, розробці технології формування інформаційної культури студентів у процесі навчання та в подальшій професійній діяльності, а також перевірці запропонованих підходів у процесі організації та здійснення педагогічного експерименту. Робота виконана відповідно до висунутої автором гіпотези дослідження.

У дисертаційному дослідженні чітко з'ясовано стан дослідження обраної проблеми, визначено актуальні напрями і перспективи застосування ІКТ у підготовці архітектора, що впливають на формування професійно значущих знань, умінь і навичок майбутніх фахівців. Головною причиною, що стримує інформатизацію професійної підготовки архітекторів, В. А. Литвин слушно вважає слабкий зв'язок між теоретичними розробками та практикою формування інформаційної культури, а також викладання інформатики і використання ІКТ в архітектурній освіті. Виходячи з цього, окреслено наукову позицію автора.

Для досягнення поставленої мети – формування інформаційної культури студентів-архітекторів у ВНЗ – використані сучасні методи дослідження, адекватні поставленим завданням; коректно обрана послідовність його етапів, що дозволило дисертанту отримати достовірні результати.

У дисертації всебічно розглянуто концептуальні засади професійної підготовки майбутніх архітекторів, основи професійної та інформаційної культури архітекторів. Вперше на основі комплексного аналізу розглянуто особливості та специфічні принципи формування інформаційної культури архітекторів у ВНЗ. Визначивши складові інформаційної культури майбутніх архітекторів, В. А. Литвин зробив висновок, що ефективним є навчання студентів методиці створення об'ємно-просторової комп'ютерної моделі об'єкту, отриманої шляхом перетворення будівельного об'єкту в інформаційну модель будівлі (ІМБ).

За результатами теоретичного аналізу процесу інформатизації архітектурної освіти, теоретичних і методичних досліджень щодо застосування ІКТ в освітньому процесі, здобувач розробив модель формування інформаційної культури майбутніх архітекторів у професійній підготовці ВНЗ. Це, на нашу думку, важливо для вдосконалення професійної підготовки у вищій освіті технічного профілю, зокрема, для навчання студентів-архітекторів. Для реалізації моделі цілком логічно обґрунтовані педагогічні умови формування інформаційної культури майбутніх архітекторів у освітньому процесі ВНЗ. До них віднесено: неперервну інформатичну підготовку студентів; комплексне застосування ІКТ у професійній підготовці; використання засобів інформаційного моделювання в навчанні; інформатизацію проектної освітньо-професійної діяльності.

Запропонована дисертантом комплексна технологія формування інформаційної культури майбутніх архітекторів включає: інтегроване вивчення інформатики, комп'ютерного моделювання та систем автоматизованого проектування; застосування електронних освітніх ресурсів; проектне навчання; дослідницьку діяльність студентів. Слід відзначити, що добір педагогічних технологій виконано на основі глибокого і всебічного аналізу наукового доробку з різних аспектів архітектурної освіти, особливостей діяльності архітекторів в сучасному інформаційному суспільстві, досвіду організації навчання архітекторів, а також педагогічного аналізу змісту професійно орієнтованих і практичних дисциплін, виявлених проблем і причин, що їх викликають у практиці підготовки фахівців за архітектурними спеціальностями в українських ВНЗ.

Істотним внеском В. А. Литвина є розширення змісту й обсягу інформатичних дисциплін у підготовці архітекторів («Інформатика та основи комп'ютерного моделювання архітектурних об'єктів», «Системи автоматизованого проектування в архітектурній діяльності», «Технології інформаційного моделювання будівлі»). Концентруючи увагу на комплексному застосуванні ІКТ здобувач пропонує організувати інформаційно-освітнє середовище ВНЗ, в якому студенти здобувають уміння генерувати ідеї, нестандартно підходити до професійно-інформаційної діяльності, поповнювати

власні компетентності. Опанування динамічними засобами ІМБ дозволяє студентам зрозуміти методологію архітектурної діяльності, усвідомити варіативність інформації, інформаційну сутність архітектурного об'єкта, розвиває здатність осмислено працювати з ІКТ. Водночас, системна інформатизація проектної діяльності забезпечує студентів комплексом проектно-технічних та інформаційно-технологічних знань і вмінь, професійно важливих якостей для виконання архітектурних проектів, здатністю до швидкої адаптації та опанування нових технологій в архітектурі. Методичне забезпечення, яке розробив і застосував В. А. Литвин, заслуговує на увагу як інструмент активізації творчого мислення майбутніх архітекторів, їхнього професійного становлення та розвитку інформаційної культури.

Позитивної оцінки заслуговує проведена дисертантом експериментальна робота щодо розкриття особливостей, шляхів і перспектив упровадження в навчальний процес ВНЗ технології формування інформаційної культури студентів-архітекторів, апробація розроблених педагогічних умов формування інформаційної культури у ВНЗ архітектурного профілю. Під час констатувального експерименту ретельно опрацьовані нормативні документи вищої освіти, зокрема архітектурної, та вивчено реальний стан проблеми професійної підготовки архітекторів в Україні. Для проведення діагностики визначено рівні підготовки майбутніх архітекторів до професійної інформаційної діяльності, обґрунтовано критерії та показники сформованості інформаційної культури фахівців. Варто схвалити детальне проведення дисертантом формувального педагогічного експерименту щодо перевірки гіпотези дослідження, різноплановий аналіз його результатів із вдалим застосуванням методів і сучасних методів математичної статистики, а також ґрунтовний виклад отриманих результатів стосовно впливу запропонованих заходів на рівень сформованості компонентів інформаційної культури студентів, а також на підвищення якості їхньої професійної підготовки.

Заслуговує уваги й те, що за результатами апробації запропонованих автором педагогічних умов і технології організації навчання розроблено та впроваджено у навчальний процес методичні рекомендації щодо формування інформаційної

культури майбутніх архітекторів, а також виявлено проблеми, з якими зустрічаються викладачі архітектурних спеціальностей ВНЗ й які потребують цілеспрямованого вирішення з метою ефективної підготовки кваліфікованих архітекторів.

Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Публікації автора повністю відображають зміст дисертаційного дослідження, результати якого достатньо повно впроваджені в освітню практику, висвітлені у фахових та іноземних виданнях (32 публікації), пройшли широку апробацію на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Джерельна база наукового дослідження становить 365 найменувань.

Значущість результатів дослідження для науки і практики та рекомендації щодо їх використання. Дотримання причинно-наслідкових зв'язків, логічність і системність викладу матеріалу, а також застосування адекватних методів дослідження забезпечили наукову змістовність висновків. Модель і педагогічні умови формування інформаційної культури майбутніх архітекторів в освітньому процесі ВНЗ, структура інформаційної культури архітектора, напрями та перспективи застосування ІКТ у підготовці архітекторів; особливості та принципи формування інформаційної культури архітекторів у ВНЗ; завдання та зміст інформатичної підготовки архітекторів, теоретичні засади технології формування інформаційної культури майбутніх архітекторів та інші запропоновані теоретичні положення та рекомендації можуть бути використані для модернізації вищої архітектурної освіти. На їх основі запропоновано навчальні програми курсів “Інформатика та основи комп'ютерного моделювання архітектурних об'єктів”, “Системи автоматизованого проектування в архітектурній діяльності”, “Технології інформаційного моделювання будівлі”; обґрунтовано кваліфікаційні вимоги до професійно-інформаційної діяльності фахівця-архітектора; систематизовано матеріали для проектного навчання (“Архітектурне проектування”) у ВНЗ; удосконалено засоби інформатичної підготовки фахівців.

Отже, дисертаційне дослідження В. А. Литвина є актуальним і своєчасним, написане на належному науковому рівні. Усі дослідницькі матеріали викладено

логічно, послідовно та лаконічно, поставлені завдання виконано в повному обсязі, наукові розробки і методичні матеріали впроваджено у низці ВНЗ України. В авторефераті висвітлено всі основні положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації.

Зауваження до змісту дисертації. Незважаючи на позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження, висловимо побажання та зауваження:

1. Завдання 3 дослідження можна поєднати із завданням 1.

2. Розглядаючи педагогічні умови формування інформаційної культури майбутніх архітекторів, бажано більш детально проаналізувати відповідний навчальний план, а на його основі комплекс предметів у процесі вивчення яких формується інформатична компетентність.

3. Під час розгляду педагогічних умов (2-розділ) бажано навести у змісті або у додатках власні розроблені матеріали: сайти, ЕНМК та ін.

4. На с. 113 зазначається, що важливим у формуванні інформаційної культури майбутніх архітекторів є використання в навчальному процесі особистісно-орієнтованого підходу, використання новітніх технологій навчання, але бажано конкретно зупинитись на цих технологіях.

5. Матеріали III розділу: case-study, системи управління навчанням, створення ЕНМК, ЕОС бажано розглядати у II розділі, в якому вже йде мова щодо цих технологій, що дасть можливість уникнення дублювання.

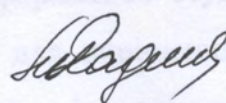
Висновок щодо відповідності дисертаційної роботи встановленим вимогам. Вказані зауваження не впливають на загальну оцінку педагогічного дослідження В. А. Литвина. Воно є закінченим і самостійним, має актуальну тему, наукову новизну, теоретичну і практичну значущість, а також є вагомим внеском у новий перспективний напрям педагогіки професійної освіти.

Дисертаційна робота “Формування інформаційної культури майбутніх архітекторів у професійній підготовці вищого навчального закладу” відповідає вимогам щодо дисертаційних робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидати педагогічних наук, зокрема, пп. 9, 11, 12 і 13 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового

співробітника”, а її автор – Литвин Віталій Андрійович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри інноваційних та
інформаційних технологій в освіті
Інституту магістратури, аспірантури та
докторантури Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

М. Ю. Кадемія

Зразок підпису

Засвідчую

Інчальник відділу кадрів

А. Косенко

" " 20 р.

